

Bijlage D: Het VVD-programma

Deze bijlage geeft een gedetailleerd overzicht van de door de VVD voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën en de microlastendruk. De bedragen in deze bijlage zijn ex ante en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van de ontwikkeling bij ongewijzigd beleid (zie Economische Verkenning 2011-2015). De bedragen hebben betrekking op 2015 en luiden allemaal in prijzen 2010; dit geldt ook voor de beschrijving van belasting- en premietarieven.

D.1 Ombuigingen VVD

De VVD buigt 27,9 mld euro om op de collectieve uitgaven. Hierbij is gecorrigeerd voor financieringsverschuivingen. Tabel D.1 geeft een overzicht.

Sociale zekerheid

- De VVD bezuinigt in totaal 3,8 mld euro op de zorgtoeslag. Dit komt overeen met ruim de helft van het totale budgettaire beslag in 2015. Door vier aanpassingen te doen wordt 3,1 mld euro bespaard. De VVD wil de doelgroep terugbrengen door het besluit van het kabinet in 2008 (uitbreiding doelgroep zorgtoeslag) terug te draaien. Daarnaast wil de VVD dat de doelgroep die autonoom ontstaat doordat de zorguitgaven harder stijgen dan de welvaart niet meer uitdijt door deze te bevriezen. Aansluitend hierop moet de zorgtoeslag worden gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde premie in plaats van een fictieve nominale premie die niet gecorrigeerd wordt voor collectiviteitkorting. Ten slotte wil de VVD een vermogenstoets invoeren bij de zorgtoeslag net als bij de huurtoeslag. De uitgaven aan zorgtoeslag dalen voorts met 0,7 mld euro door ombuigingen in de zorguitgaven. De totale besparing op de zorgtoeslag loopt op tot 5,8 mld euro structureel.
- De VVD beperkt de duur van de ww-uitkering tot maximaal twaalf maanden. Rekening houdend met weglek via lagere belasting- en premie-inkomsten en hogere uitgaven aan inkomensafhankelijke regelingen, levert deze maatregel een besparing op van 1,1 mld euro in 2015 (1,3 mld euro structureel).
- De VVD schaft de huidige re-integratiebudgetten van gemeenten en UWV af. Na correctie voor uitverdieneffecten levert dit een besparing van 0,9 mld euro op. Ook wordt het UWV Werkbedrijf opgeheven, wat een bezuiniging van 0,2 mld euro oplevert.
- De aow-leeftijd wordt vanaf 2011 twaalf jaar lang met twee maanden per jaar verhoogd. In 2022 is de aow-leeftijd met twee jaar verhoogd en staat deze dus op 67. Het Witteveen kader wordt direct aangepast (zie lastenmaatregelen). Bij deze berekening is geen rekening gehouden met enige uitzonderingsbepaling. De besparing op de aow-uitgaven is in 2015 0,9 mld euro. Structureel is het effect van deze maatregel 4,6 mld euro (inclusief versobering Witteveen kader en werkgelegenheidseffecten).

Tabel D.1 Ombuigingen VVD, 2015 (prijzen 2010, mld euro)		
Naar beleidsmatig cluster		
Sociale zekerheid	11,0	
w.v. beperking zorgtoeslag		3,8
verlaging ww-duur naar 1 jaar		1,1
beperking re-integratiebudgetten en afschaffing bemiddelingstaak UWV		1,1
verhoging aow-leeftijd		0,9
afschaffing kindgebonden budget		0,9
koppeling uitkeringen aan inflatie		0,8
afschaffing overdraagbaarheid heffingskorting in bijstand		0,7
samenvoeging wajong/wsw/wwb (muv iva) en herkeuringen		0,5
subsidie kinderopvang max. 5 euro per uur		0,5
kinderbijslag: maximaal 2 kinderen en stoppen export		0,4
overig		0,4
Zorg	3,9	
w.v. schrappen functie begeleiding awbz		0,9
extramuralisering		0,7
schrappen gehandicaptenzorg bij IQ > 70		0,3
doelmatigheidswinst romp-awbz		0,3
overige maatregelen in awbz		0,6
doelmatigheid en marktwerking zvw		0,6
overige maatregelen in zvw		0,3
btw-compensatiefonds		0,2
Onderwijs	1,8	
w.v. plafonnering budget zorgleerlingen		0,6
sociaal leenstelsel		0,5
subsidietaakstelling OCW		0,3
terugdraaien gratis schoolboeken		0,3
overig		0,1
Overdrachten aan bedrijven	0,6	
Openbaar bestuur	3,5	
w.v. rijk		1,3
lokaal bestuur		1,8
overig		0,4
Veiligheid	0,2	
Defensie	0,1	
Bereikbaarheid	1,1	
Milieu	0,6	
Internationale samenwerking	3,9	
w.v. ontwikkelingssamenwerking		2,9
EU-aftichten		1,0
Overig	1,3	
w.v. afschaffing centra voor jeugd en gezin		0,4
terugdraaien intensiveringen Balkenende IV		0,4
overig		0,5
Totaal ombuigingen gecorrigeerd	27,9	
Financieringsverschuivingen	6,0	
w.v. zorgmaatregelen		4,4
huurtoeslag via woningfonds woningcorporaties		1,6
Totaal ombuigingen ongecorrigeerd (EMU-relevant)	34,0	

•

- De VVD schaft het kindgebonden budget af en bezuinigt daarmee 0,9 mld euro.
- De VVD koppelt de uitkeringen (exclusief aow) vijf jaar lang aan de inflatie in plaats van de contractlonen. Dit betekent een besparing van 0,8 mld euro, waarbij rekening is gehouden met gedragseffecten en hogere toeslagen. Op lange termijn neemt de besparing af tot 0,3 mld euro.
- De VVD schrapt de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting in de bijstand in tien jaar, waardoor in 2015 0,7 mld euro wordt bespaard. Hierbij is rekening gehouden met de maatregelen die de VVD neemt op het terrein van de wijong en wsw. Structureel levert de maatregel 1,7 mld euro op.
- De VVD voegt de wijong (met uitzondering van volledig en duurzaam arbeidsongeschikten), wsw en wwv samen tot één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Bestaande gevallen worden herkeurd, waardoor de bezuiniging in 2015 – gecorrigeerd voor lagere belastingopbrengsten en hogere toeslagen – 0,5 mld euro bedraagt. Dit bedrag loopt na 2015 op tot 1,1 mld euro structureel.
- De VVD verlaagt het maximum uurbedrag voor vergoeding binnen de kinderopvangtoeslag naar 5 euro. Hiermee wordt 0,4 mld euro bespaard.
- De kinderbijslag wordt gemaximeerd tot twee kinderen voor nieuwgeborenen. Daarnaast wordt de export van de kinderbijslag stopgezet. In totaal leveren deze maatregelen een besparing op van 0,4 mld euro in 2015.
- De maatregelen uit de enveloppe participatie, onderkant en armoede uit het Coalitieakkoord (0,3 mld euro) worden teruggedraaid. Het gaat hierbij onder andere om armoede/schuldhelpverlening en stimulering van maatschappelijke participatie (vrijwilligerswerk, maatschappelijke stages) en arbeidsparticipatie.
- De VVD hervormt het ontslagstelsel tot een civielrechtelijk repressief stelsel. Redelijkheid van ontslag kan indien nodig achteraf door de kantonrechter worden vastgesteld. De preventieve toets bij het CWI wordt geschrapt. Er wordt een besparing gerealiseerd van een kleine 0,1 mld euro door vermindering van het aantal kantonrechters en CWI-medewerkers.
- Overige maatregelen op het terrein van sociale zekerheid betreffen het afschaffen van de wwik, de herinvoering van de sollicitatieplicht voor moeders in de bijstand en het afschaffen van de langdurigheidstoeslag in de bijstand. Dit levert in totaal 0,1 mld euro op.

Zorg

- De VVD schrapt de functie begeleiding, waarbij 50% van de huidige kosten wordt gereserveerd voor het financieren van weglek naar andere regelingen, zoals de wmo. Dit levert een besparing op van 1,1 mld euro in 2015. Aangezien cliënten een deel daarvan particulier zullen gaan financieren, is 0,2 mld euro aan te merken als financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten. In 2020 bedraagt de totale besparing 1,4 mld euro.
- Minder complexe zorg wordt voor nieuwe cliënten niet langer intramuraal aangeboden. Dit geldt zowel voor de ggz als voor ouderenzorg. Hierdoor treedt een besparing op van 0,6 mld euro in 2015. Daarnaast is 0,1 mld euro aan te merken als financieringsschuif van particuliere

naar collectieve lasten waardoor de gecorrigeerde besparing op 0,7 mld euro uitkomt. De totale ombuiging in 2015 bedraagt hiermee 0,7 mld euro en vanaf 2020 1,2 mld euro.

- De VVD schrapt de gehandicaptenzorg voor cliënten met een IQ boven de 70, waarbij 50% van de huidige kosten wordt gereserveerd voor het financieren van weglek naar andere regelingen, zoals de wmo. Dit levert een besparing op van 0,4 mld euro in 2015. Aangezien cliënten een deel daarvan particulier zullen gaan financieren, is 0,1 mld euro aan te merken als financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten. In 2020 bedraagt de totale besparing 0,5 mld euro.
- Voor de meest complexe zorg blijft een romp-awbz bestaan (intramurale ggz en ghz). Deze romp-awbz wordt door een landelijke zbo als voorziening aangeboden, zodat het verzekerde recht op zorg vervalt en doelmatigheidswinst haalbaar wordt doordat zorg beter kan worden afgestemd op de mogelijkheden van de cliënt en doordat een sterkere inkoopprikkel ontstaat. De geraamde doelmatigheidswinst van 5% leidt tot een besparing van 0,3 mld euro.
- De VVD kiest ervoor de kosten van zorg en wonen te scheiden. Zorginstellingen zullen huur en servicekosten bij cliënten in rekening brengen. Omdat de VVD cliënten niet compenseert voor deze extra kosten, leidt dit tot een stijging van de eigen bijdrage van 1,3 mld euro, die is aan te merken als een financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten. Omdat zorginstellingen hun aanbod op termijn beter zullen aanpassen aan de woonwensen van de cliënt ontstaat een additionele besparing van 0,1 mld euro in 2015 en 0,3 mld euro in 2020. Daarnaast wordt 0,1 mld euro bespaard doordat de hogere eigen bijdrage een remmend effect heeft op het zorggebruik.
- De VVD schrapt de uitkering aan mantelzorgers. Dit levert 0,2 mld euro op.
- De VVD hevelt het grootste deel van de awbz over naar de ziektekostenverzekeraars. Het CPB kent hieraan geen doelmatigheidswinst toe, behalve voor de overheveling van revalidatie. Dit levert een besparing op van een kleine 0,1 mld euro.
- Er wordt een btw-compensatiefonds in de gehele zorg ingevoerd. Dat leidt tot een besparing van 0,2 mld euro.
- De VVD neemt een aantal maatregelen ter bevordering van de doelmatigheid en het tegengaan van aanbodgeïnduceerde vraag in de zvw. Zo wordt een stringenter pakketbeheer ingevoerd bij het toelaten van nieuwe behandelingen. Verder wordt de kwaliteit en transparantie in de zorg vergroot door middel van de oprichting van een landelijk kwaliteitsinstituut. Tevens wordt de wettelijke positie van de Raden van Bestuur ten opzichte van de medisch specialisten versterkt. Gezamenlijk leidt dat tot een besparing van 0,4 mld euro.
- De VVD wil de marktwerking in de zvw verder bevorderen zoals geschets in variant B van heroverwegingsrapport 11. Zo worden ex-post compensatiemechanismen van verzekeraars verder uitgebouwd waardoor ze meer risicodragend worden. Ook de tarieven van de dbc's worden verder geliberaliseerd, het B-segment in de ziekenhuiszorg wordt zo veel mogelijk uitgebreid en privaat kapitaal wordt toegestaan met medezeggenschap en winstuitkering. Per saldo levert dat in 2015 een besparing op van 0,2 mld euro. Het structurele effect bedraagt 0,7 mld euro.

- De VVD verkleint het basispakket in de zvw op basis van het ziektelastbeginsel, conform de pakketmaatregelen geschetst in heroverwegingsrapport 11. Zo behoren in de ziekenhuiszorg dbc's met een lage ziektelast niet langer tot het basispakket. Ook behoren hulpmiddelen behorende bij een lage ziektelast en delen van de paramedische- en ggz-zorg niet langer tot het basispakket. Verder worden maagzuurremmers, cholesterolverlagers, anticonceptiemiddelen, gebitsprotheses en mondzorg voor 18-21 jaar niet langer vergoed. Het daarbij behorende gedragseffect bedraagt 0,4 mld euro. Hierdoor treedt een besparing op van 2,3 mld euro. Aangezien verzekerden een deel daarvan particulier zullen gaan financieren, is 2,0 mld euro aan te merken als financieringsschuif van collectieve naar particuliere lasten.
- Op het gebied van de geneesmiddelen wordt het preferentiebeleid bij zorgverzekeraars geïntensiveerd door ook clusters van geneesmiddelen toe te laten waarvoor de werkzame stof niet altijd 100% identiek is. De verwachte besparing bedraagt 0,2 mld euro.
- De VVD neemt de verhoging van de eigen bijdragen awbz en het technisch veronderstelde eigen risico van 775 euro uit de Economische Verkenning 2011-2015 niet over, maar kiest voor een eigen risico van 300 euro. Het terugdraaien staat bij de intensiveringen geboekt. Het verhogen van het eigen risico tot 300 euro leidt tot een ombuiging van 0,6 mld euro wat grotendeels het gevolg is van een financieringsschuif van 0,6 mld euro van collectieve naar particuliere lasten door hogere eigen betalingen.
- Het onder het eigen risico brengen van de huisartsenzorg leidt tot een ombuiging van 0,3 mld euro. Dit leidt wel tot hogere eigen betalingen zodat sprake is van een financieringsschuif van 0,2 mld euro van collectieve naar particuliere lasten.
- Het onder het eigen risico brengen van de huisartsenzorg leidt door een gedragseffect tot 0,1 mld euro lagere uitgaven aan de zvw.
- Doordat bovengenoemde zvw maatregelen elkaar deels overlappen komen bovenstaande ombuigingen in totaal 0,4 mld euro lager uit.

Onderwijs

- De VVD introduceert een sociaal leenstelsel in het hoger onderwijs. De besparing bedraagt 0,5 mld euro in 2015 en 1,0 mld euro structureel vanaf 2020.
- Het budget voor zorgleerlingen wordt geplafonneerd waardoor 0,6 mld euro wordt bespaard.
- De gratis schoolboeken worden teruggedraaid zonder herinvoering van de wto's. Hierdoor wordt 0,3 mld euro bespaard.
- De VVD legt OCW een subsidietaakstelling op van 0,3 mld euro.
- De fusieprikkels in het voortgezet onderwijs wordt afgeschaft (0,1 mld euro) en de maatschappelijke stage wordt niet verlengd (0,1 mld euro).

Overdrachten aan bedrijven

- De VVD schrapt de themagerichte innovatiesubsidies aan bedrijven (0,3 mld euro), de ondernemingsklimaatssubsidies (0,2 mld euro) en Agentschap NL wordt ingekrompen (0,1 mld euro).

Openbaar bestuur

- De VVD bezuinigt 3,5 mld euro op de bestuur- en apparaatkosten bij rijk, lokaal bestuur en zbo's zoals UWV (inclusief een tijdelijk besparingsverlies van 15%). Deze ombuigingen hebben vooral betrekking op de functie openbaar bestuur, maar slaan voor 0,1 mld euro neer bij ondersteunende diensten bij de functie defensie.
- Bij het rijk en zbo's bij het openbaar bestuur worden de uitgaven taakstellend met 1,7 mld euro beperkt. Hierbij wordt onder meer het aantal ministeries verminderd, beter gestuurd op de bedrijfsprocessen, gekort op de inhuur van externen en het aantal diplomatieke posten in het buitenland beperkt. Ook wordt de rechtspositie van ambtenaren genormaliseerd.
- Bij het lokaal bestuur wordt door de VVD 1,8 mld euro omgebogen door korting op het gemeente- en provinciefonds en verbetering van efficiency in de waterketen. Bij gemeenten en provincies wordt de efficiency verbeterd door minder en grotere gemeenten en provincies.

Veiligheid

- Bij de functie veiligheid betreffen de bezuinigingen besparingen bij de politie door het aantal politieregio's te verminderen en de korpsen onder te brengen in één concern Nederlandse politie (0,2 mld euro).

Defensie

- De apparaatkorting op het rijk slaat voor 0,1 mld euro neer bij ondersteunende diensten van defensie.

Bereikbaarheid

- De VVD kort 0,4 mld euro op de exploitatiebijdrage voor regionaal en lokaal openbaar vervoer via de brede doeluitkering.
- Door het hoofdrailnet en het openbaar vervoer in de die grote steden aan te besteden wordt 0,3 mld euro bespaard.
- Daarnaast valt 0,3 mld euro vrij, omdat de VVD de kilometerheffing niet invoert.
- De VVD legt Verkeer en Waterstaat een generieke subsidietaakstelling op van 0,1 mld euro.

Milieu

- Diverse milieusubsidies waaronder de sde worden stopgezet (0,2 mld euro in 2015 en 1,4 mld euro structureel). Verder schaft de VVD de overheidbijdrage voor het afvalfonds af (0,1 mld euro).
- De VVD neemt van heroverwegingsrapport 2 variant 1 een aantal onderdelen over: de efficiencymaatregelen bij de ontwikkeling van natuur, landschap en recreatie, bij het waterbeheer en bij de bodemsanering, het versoberingspakket en het uitfaseren van beheer buiten de ehs door staatsbosbeheer. De maatregelen leveren in 2015 een besparing op van 0,2 mld euro.

Internationale samenwerking

- De VVD verlaagt de uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking met 2,9 mld euro, wat neerkomt op bijna een halvering van het totale budget in 2015.
- De VVD gaat zich inzetten om de huidige korting van 1 mld euro op de EU-afdrachten te continueren na 2013.

Overig

- De VVD schaft de centra voor jeugd en gezin af, waardoor 0,4 mld euro wordt bezuinigd.
- De budgetten voor inburgering worden afgeschaft (0,4 mld euro).
- Verschillende intensiveringen van het vorige kabinet worden teruggedraaid (0,4 mld euro).
- Subsidies op het gebied van cultuur worden met 0,2 mld euro verminderd.
- Door één televisienet minder wordt 0,1 mld euro bezuinigd op de publieke omroep in 2015 (structureel 0,2 mld euro).
- De niet-belastingmiddelen van de overheid worden vergroot door extra verkoop van grond (0,1 mld euro) en een verbetering van de inning van geldboetes en door meer effectieve opsporing, bijvoorbeeld door elektronische nummerbordherkenning (0,1 mld euro).
- De ombuigingen op de uitkeringen en het schrappen van de overdraagbaarheid van de heffingskorting in de bijstand hebben een direct en negatief effect op de belasting- en premieopbrengsten. Dit effect van 0,5 mld euro is bij de ombuigingen op de overige uitgaven geboekt.

Financieringsverschuivingen

- De eigen betalingen in de zorg nemen als gevolg van de financieringsverschuivingen bij de ombuigingen met 4,4 mld euro toe. Dat is onder andere het gevolg van de pakketverkleining (2,0 mld euro), verhoging eigen risico naar 300 euro (0,6 mld euro), huisartsenzorg onder het eigen risico (0,2 mld euro), scheiden wonen en zorg (1,3 mld euro) en de bezuiniging op de wtcg-korting op de eigen betalingen in de awbz (0,3 mld euro). De overige financieringschuiven in de awbz vallen tegen elkaar weg.
- De plannen van de VVD voorzien op termijn in vrije marktwerking op de huurmarkt. Hiertoe geeft de VVD verhuurders meer ruimte om de huren te verhogen. Vanaf 2012 stijgen de huren jaarlijks met 3%-punt boven inflatie, ofwel 2%-punt meer dan in het basispad. De huren bereiken zo rond 2040 een marktconform niveau.
- De VVD hervormt de huurtoeslag door de inkomensgrens van de huurtoeslag te verlagen en de kwaliteitskorting te beperken. De VVD verhoogt de huurtoeslag om huurders met een laag inkomen te compenseren voor de hogere huur. Zo wordt de huurtoeslag meer op een nauwer gedefinieerde doelgroep huurders met een laag inkomen gericht en wordt de prikkel in de huidige huurtoeslag om luxe te wonen verminderd. Dit betekent dat de totale uitgaven aan de huurtoeslag tot 2015 licht verminderen (vanwege de ingevoerde beperkingen), maar daarna toenemen (vanwege de verhoging voor de beperktere doelgroep).

- De VVD hevelt de financiering van de huurtoeslag geleidelijk over naar de woningcorporaties. In 2015 financieren de woningcorporaties de huurtoeslag ten bedrage van 1,6 mld euro. In 2040 is de huurtoeslag volledig overgeheveld.
- In 2040 worden de woningcorporaties gesplitst in een vermogensbeheerstichting en een vennootschap voor de exploitatie van huurwoningen, en is de vrije marktwerking op de huurmarkt gerealiseerd. De huurtoeslag wordt vanaf dat moment gefinancierd door de vermogensbeheerstichting uit het rendement op het beheerde vermogen.

D.2 Intensiveringen VVD

De VVD trekt 4,2 mld euro uit voor extra uitgaven. Hierbij is gecorrigeerd voor financieringsverschuivingen. Tabel D.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Tabel D.2 Intensiveringen VVD, 2015 (prijzen 2010, mld euro)		
Naar beleidsmatig cluster		
Sociale zekerheid	0,3	
Zorg	0,6	
Onderwijs	2,5	
w.v. hogere salarissen en kwaliteitsimpuls in hoger onderwijs		1,0
prestatiebeloning		0,3
grotere verschillen tussen start- en eindsalarissen		0,3
voor- en vroegschoolse educatie		0,3
overig		0,6
Overdrachten aan bedrijven	0,1	
Veiligheid	0,3	
Defensie	0,1	
Bereikbaarheid	0,5	
w.v. wegeaanleg		0,3
openbaar vervoer		0,2
Milieu	0,2	
Overig	- 0,4	
Totaal intensiveringen gecorrigeerd	4,2	
Financieringsverschuivingen: eigen betalingen zorg	4,4	
Totaal intensiveringen ongecorrigeerd (EMU-relevant)	8,6	

Sociale zekerheid

- De VVD stelt 0,3 mld euro beschikbaar voor ondersteuning van de bijstandsgerechtigden.
- De ww-uitkering wordt in de eerste drie maanden verhoogd naar 80%, het budgettaire beslag is een kleine 0,1 mld euro.

Zorg

- De VVD neemt de verhoging van de eigen bijdragen awbz en het technisch veronderstelde eigen risico van 775 euro uit de Economische Verkenning 2011-2015 van niet over maar, kiest voor een eigen risico van 300 euro. Het verhogen van het eigen risico tot 300 euro is bij de

ombuigingen geboekt. Het terugdraaien leidt tot een intensivering van 5,0 mld euro waarvan 4,4 mld euro is aan te merken als financieringsschuif van particuliere naar collectieve lasten als gevolg van lagere eigen betalingen. Het remgeldeffect wordt door het terugdraaien kleiner hetgeen een intensivering van 0,6 mld euro betreft.

Onderwijs

- Voor hogere salarissen en een kwaliteitsimpuls in het hoger onderwijs wordt 1,0 mld euro extra uitgetrokken.
- De VVD zet in op prestatiebeloning in het onderwijs (0,3 mld euro) en grotere verschillen tussen start- en eindsalarissen voor leraren en schoolleiders (0,3 mld euro).
- De VVD stelt extra middelen voor voor- en vroegschoolse educatie beschikbaar (0,3 mld euro).
- Verder zet de VVD onder andere in op scholing van leraren en de aanpak van voortijdig schoolverlaten door middel van intensieve begeleidingsprogramma's.

Overdrachten aan bedrijven

- Het budget voor Innovatie Prestatie Contracten wordt vergroot met een kleine 0,1 mld euro met toegang voor zowel mkb en grootbedrijf.
- De VVD intensificeert een kleine 0,1 mld euro in om een impuls te geven aan de overheid als launching customer op het gebied van energiebesparing in de bebouwde omgeving.

Veiligheid

- De VVD vergroot het aantal agenten op straat met 3500 (0,3 mld euro).

Defensie

- De VVD intensificeert 0,1 mld euro op defensie.

Bereikbaarheid

- Voor wegeaanleg wordt 0,3 mld euro uitgetrokken en voor extra investeringen in het openbaar vervoer, met name op de hoofdverbindingen, 0,2 mld euro.

Milieu

- De VVD zet 0,2 mld euro in voor energiebesparing in de eigen woning.

Overig

- De VVD geeft 0,2 mld euro extra uit aan sportvoorzieningen.
- De intensiveringen door verhoging van de lerarsalarissen zorgen voor extra belasting- en premieopbrengsten. Dit effect van 0,6 mld euro is bij de intensiveringen op de overige uitgaven geboekt.

Financieringsverschuivingen

- De eigen betalingen in de zorg nemen als gevolg van de financieringsschuiven bij de intensiveringen met 4,4 mld euro af. De VVD draait de verhoging van de eigen bijdrage in de awbz (0,8 mld euro) en het eigen risico in de zvw (3,4 mld euro) terug. Daarnaast nemen de eigen bijdragen in de awbz met 0,2 mld euro af door de verhoging van de wtcg-kortingen.

D.3 Microlasten VVD

Tabel D.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen uit het VVD-programma. Hieruit blijkt dat de VVD de lasten met 5,1 mld euro verlicht. Dit is het saldo van een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,2 mld euro en een lastenverlichting voor gezinnen van 5,2 mld euro.

Milieu

- De VVD schaft de verpakkingenbelasting af. Dit leidt tot 0,3 mld euro lagere lasten.

Inkomen en arbeid

- De microlasten als gevolg van de zorg stijgen met 0,3 mld euro. Deze post bestaat uit doorwerking van verlaging van bruto uitgaven van de curatieve zorg en financieringsverschuivingen in de awbz. De voor financieringsverschuivingen gecorrigeerde ombuigingen en intensiveringen in de zvw leiden tot 0,5 mld euro lagere zvw-premies. Bij de awbz komen de eigen betalingen hoger uit als gevolg van het terugdraaien van de verhoogde eigen betalingen uit de Economische Verkenning 2011-2015, introductie scheiden wonen en zorg en diverse andere maatregelen, hetgeen leidt tot een lastenverzwaring van 0,7 mld euro.
- Alle tarieven in de inkomstenbelasting gaan omlaag met 1%-punt. Dit leidt tot een lastenverlichting voor huishoudens van in totaal 3,5 mld euro.
- De VVD verhoogt de arbeidskorting met 400 euro waardoor de lasten met 2,5 mld euro worden verlicht.
- De aow-leeftijd wordt vanaf 2011 twaalf jaar lang met twee maanden per jaar verhoogd. In 2022 is de aow-leeftijd met twee jaar verhoogd en staat deze dus op 67. Het Witteveenkader wordt direct aangepast. Het effect op de microlasten hiervan bedraagt 0,7 mld euro in 2015.
- Het inkomensafhankelijke deel van de arbeidskorting wordt afgeschaft. Dit verzwaaert de lasten met 0,5 mld euro.
- Sinds 2009 wordt de mogelijkheid om de algemene heffingskorting via de partner te verzilveren in vijftien jaar afgebouwd. De VVD versnelt deze maatregel door in 2011 deze mogelijkheid in één keer af te bouwen. De uitzondering voor niet-werkende partners geboren voor 1972 blijft bestaan, maar de uitzondering voor niet-werkende partners met kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 5 jaar vervalt. Deze maatregel verzwaaert de lasten met 0,5 mld euro in 2015 en structureel 0,3 mld euro.
- De doorwerking van de inkomensafhankelijke bijdrage in de zvw in de zorg op de belasting- en premie-inkomsten leidt tot een lastenverlichting van 0,4 mld euro.

Tabel D.3 Microlasten VVD, 2015 (mld euro, prijzen 2010)		
Milieu	- 0,3	
w.v. afschaffing verpakkingenbelasting		- 0,3
Inkomen en arbeid	- 3,6	
w.v. zorg		0,3
lagere tarieven inkomstenbelasting (-1% punt)		- 3,5
arbeidskorting verhogen (+ 400 euro)		- 2,5
directe versoering Witteveen kader		0,7
afschaffen inkomensafhankelijke arbeidskorting (eitc)		0,5
overdraagbaarheid ahk niet-werkende partners helemaal afbouwen		0,5
grondslageffect inkomensafhankelijke bijdrage zvw		- 0,4
afschaffen doorwerkbonus		0,3
afschaffen aftrek levensonderhoud kinderen boven 18 jaar		0,2
afschaffen aftrek scholinguitgaven		0,2
overig		0,2
Vermogen en winst	0,5	
w.v. huurtoeslag via woningfonds gevoed door woningcorporaties		1,6
beperken renteaftrek tot maximaal 4%		1,0
lagere tarieven vennootschapsbelasting (-2%-punt)		- 1,0
schenk- en erfbelasting halveren		- 0,9
beperken verliesverrekening buitenlandse filialen		0,2
verhoging budget wbo		- 0,2
korting voor startende ondernemers		- 0,1
tante Agaath-regeling verruimen		- 0,1
Overig	- 1,7	
w.v. halvering overdrachtsbelasting woningen		- 1,4
laag btw-tarief onderhoud en verbouw woning		- 0,3
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	- 5,1	
w.v. huishoudens		- 5,2
bedrijven		0,2
Financieringsverschuivingen	- 0,2	
w.v. financieringsverschuivingen zorg		0,0
intertemporele verschuivingen		1,4
huurtoeslag via woningfonds gevoed door woningcorporaties		- 1,6
Beleidsaffect EMU-relevante lasten	- 5,3	

- De doorwerkbonus wordt afgeschaft waardoor de lasten 0,3 mld euro toenemen.
- De aftrek levensonderhoud van kinderen boven 18 jaar en de scholingsaftrek worden afgeschaft. Dit leidt voor beide maatregelen tot een lastenverzwaring van 0,2 mld euro.
- De post overig omvat de afschaffing van de ouderschapsverlofkorting (0,1 mld euro) en de afschaffing van de levensloopregeling voor personen geboren na 1955 (0,2 mld euro).
- Verder draait de VVD de verhoging van het eigenwoningforfait voor huizen met een woza-waarde boven de een miljoen euro terug. Het budgettair beslag hiervan is zeer gering.
- De geplande invoering van de houdbaarheidsbijdrage in 2011 gaat bij de VVD niet door. De houdbaarheidsbijdrage is een langzame fiscalisering van de aow-premie door het beperkt

indexeren van de tweede belastingschijf voor personen geboren na 1945. De lastenverlichting is verwaarloosbaar in 2015, maar loopt op tot 0,7 mld euro structureel.

Vermogen en winst

- Het betalen van huurtoeslag door woningcorporaties (zie omschrijving bij ombuigingen) betreft een financieringsverschuiving van 1,6 mld euro. De lastenverzwaring heeft geen gevolgen voor het EMU-saldo.
- De VVD beperkt de renteaftrek door feitelijk het aftrekbare rentepercentage te beperken tot 4%, hierdoor worden de lasten met 1,0 mld euro verzwaaard.
- De VVD verlaagt alle vpb-tarieven met 2%-punt hetgeen de lasten voor bedrijven met 1,0 mld euro verlicht.
- De VVD halveert de schenk- en erfbelasting vanaf 2011, om deze vanaf 2016 geheel af te schaffen. Dit verlicht de lasten met 0,9 mld euro in 2015 (1,8 mld euro structureel).
- De VVD beperkt de mogelijkheid tot verliesverrekening voor buitenlandse filialen en verzwaaert hiermee de lasten met 0,2 mld euro. Deze maatregel levert door samenloop met de renteaftrek maatregel 0,1 mld euro minder op.
- De lasten voor bedrijven worden verlicht door verhoging van de wbo met 0,2 mld euro.
- De VVD geeft startende ondernemers een belastingkorting. Voor deze lastenverlichting is taakstellend 0,1 mld euro beschikbaar.
- Uitbreiding van de tante Agaath-regeling verlicht de lasten met 0,1 mld euro.

Overig

- De VVD halveert per 2011 de overdrachtsbelasting voor woningen. Dit leidt tot een lastenverlichting van 1,4 mld euro in 2015. Per 2016 wordt de overdrachtsbelasting voor woningen geheel afgeschaft waardoor de lasten vanaf dan met 2,9 mld euro worden verlicht.
- Invoering van het lage btw-tarief voor onderhoud en verbouwing van woningen verlicht de lasten met 0,3 mld euro.

Financieringsverschuivingen

- De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de microlasten en de EMU-saldorelevante lasten te kunnen maken valt uiteen in een aantal onderdelen.
- Binnen de zorg is sprake van een per saldo minimale financieringsschuif.
- De intertemporele schuif door de directe versobering van het Witteveen kader leidt tot een additionele verbetering van het EMU-saldo van 1,3 mld euro in 2015 die niet mlo-relevant is.
- De intertemporele schuif door de afschaffing van de levensloopregeling leidt tot een additionele verbetering van het EMU-saldo van 0,1 mld euro in 2015 die niet mlo-relevant is.
- Het afschaffen van de levensloopregeling en de directe versobering van het Witteveen kader leveren in 2015 meer op dan structureel het geval is.
- Het betalen van huurtoeslag door woningcorporaties betreft een financieringsverschuiving van 1,6 mld euro. De lastenverzwaring heeft geen gevolgen voor het EMU-saldo.